

– підвищення соціальної активності суспільства та активності громадських організацій у реалізації завдань паліативної та опікунської діяльності, розвиток благодійної та волонтерської діяльності у цій сфері;

– створення сприятливого інформаційного середовища, необхідного для послідовного здійснення розвитку державної паліативної та хоспісної допомоги.

Ми вважаємо, що реформа охорони здоров'я, що триває в Україні, включає реформу паліативної та хоспісної допомоги. Отже, для побудови ефективної та доступної системи охорони здоров'я та вирішення зазначених проблем необхідно визначити модель, за якою буде розвиватися ця галузь охорони здоров'я в країні, та розробити план вирішення вищезазначених завдань.

Література:

1. Калашлінська М.В. Політико-правові проблеми надання паліативної допомоги інкурабельним хворим в Україні. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса, Сер.: Політичні науки*. 2019. № 4. С. 73-78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdonnupn_2019_4_14 (дата звернення 08.02.2024).

ІНФРАСТРУКТУРНІ МОЖЛИВОСТІ ВІДРОДЖЕННЯ ПРОМИСЛОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ: РОЛЬ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ

Михальчук І.В., здобувач PhD,

Хмельницький національний університет м. Хмельницький, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-8873-0547>

Стадник В.В., доктор економічних наук, професор,

Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2095-3517>

Домінування в останні два роки безпекових викликів у вітчизняному бізнес-середовищі є доволі об'єктивною причиною негативних очікувань бізнесу стосовно подальшого функціонування і розвитку. Наростання невизначеності, зумовлене ускладненням ситуації на фронті та відсутністю чіткості позицій держави в сфері регулювання бізнесу в період війни і повосенного відновлення не додають оптимізму підприємцям щодо планування їх ділової активності. Так, згідно

досліджень НБУ, індекс очікування ділової активності у січні 2024 р. знизився до 41,0 проти 49,1 у грудні. І хоча це зумовлено передусім сезонним послабленням ділової активності, і вже в лютому 2024 він піднявся до 47,5, та це відбулося в основному за рахунок кращих очікувань у сфері торгівлі – секторальний індекс зріс до 50,1 проти 38,9 у січні; у промисловості, сфері послуг та особливо будівництві поліпшення очікувань незначні [1]). Сукупно з іншими чинниками (фізична руйнація багатьох виробничих систем, порушення логістичних ланцюжків, втрата кваліфікованого персоналу внаслідок міграції тощо) ці загрози не тільки порушують ритміку будь-якої економічної діяльності, а й стають причиною структурних змін економіки України як цілісної структурованої сукупності взаємопов'язаних галузей, що випускають продукти і послуги для внутрішнього споживання і беруть участь у міжнародному розподілі праці, експортуючи продукцію на ринки інших країн.

Загалом, аналіз процесів, що наразі відбуваються в економіці України, дають підстави для висновку, що її руйнування набуло катастрофічного характеру і вона не може бути відновлена в довоєнному форматі, коли основними економічними гравцями були ті, хто отримав монополію на доступ до природних або інфраструктурних ресурсів і економічні переваги для їх експлуатації в максимально допустимому режимі (не докладаючи зусиль для їх реновації чи модернізації) Значна частина таких сировинно-орієнтованих бізнесів уже зруйнована. До того ж, глобальний ринок суттєво змінився і Україна має визначити своє нове місце на ньому – не лише сировинного прирідку до розвинених економік, а й виробника готової продукції із високою доданою вартістю.

Незважаючи на війну, малий та середній бізнес у своїй масі продовжує працювати в Україні. Проте це переважно підприємства торгівлі та сфери сервісу. До того ж, ресурсні можливості підприємницького сектору в Україні обмежені. Як показали дослідження, через війну продовжує зростати відсоток підприємств, які не мають достатньо фінансових резервів, необхідних для сталого функціонування бізнесу. Якщо у жовтні 2022 р. таких підприємств було 25 %, то у травні 2023 р. – 32 %. За цей же період до 12 % (з 14 %) зменшилась кількість підприємств, що мають фінансові резерви більше, ніж на рік (рис. 1).

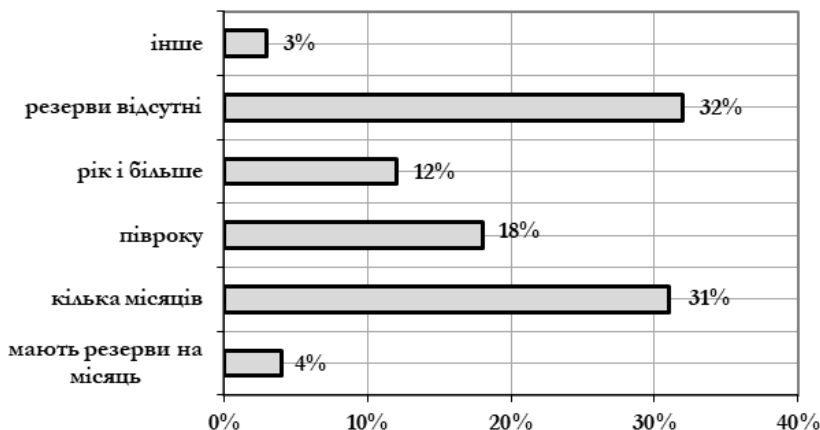

Рис. 1. Наявність фінансових резервів, необхідних для стаłego функціонування бізнесу [2]

Якщо Україна хоче в повоєнному відродженні стати конкурентоспроможною, їй необхідно відновлювати свій промисловий потенціал. Причому – на новій технологічній основі, визначаючи пріоритетні напрями структурних змін і формуючи більш сприятливі організаційні умови для трансферу нових технологій в тих напрямках, що можуть забезпечити швидшу і кращу віддачу. Для становлення високотехнологічних галузей необхідно забезпечити належні інституційні умови.

Як показує досвід розвинених економік, це потребує посилення підприємницької складової в їх діяльності [3]. Підприємці-інноватори відкриті до нового, готові вдосконалювати чинні бізнес-моделі, наповнювати їх новими елементами, налагоджувати партнерства з іншими учасниками ринку, знаходячи в цьому обоїпільну користь. Партнерство може збільшувати комплементарність бізнес-процесів, поліпшувати ресурсовикористання, нарощувати ринкові можливості. Зрештою – збільшувати конкурентоспроможність бізнесу.

Цьому, зокрема, сприятиме формування в Україні мережі індустриальних парків. Пакет інституційної підтримки діяльності учасників цих парків дає змогу вирішити найважливіші для промислового інвестора проблеми: виділення землі, приєднання до мереж, зниження вартості придбання основного виробничого

обладнання. Це є надзвичайно цінним ресурсом для реалізації інноваційно-технологічних проєктів, так як значно зменшують підготовчі витрати на їх реалізацію. А в бізнесі це може бути вирішальним для ринкового успіху.

Також важливою опцією економічних переваг для резидентів парків є митні та податкові пільги. Так, звільнення їх від сплати мита та ПДВ на обладнання дає змогу більше коштів спрямувати на: впровадження новітніх технологій, створення чи переоснащення матеріально-технічної бази, збільшення обсягу виробництва тощо [4]. А для вибору досконалішого технологічного рішення чи організаційних форм його залучення можна скористатись послугами центру трансферу технологій, який доцільно вписати у інфраструктуру індустриальних парків. Його послуги підвищуватимуть рівень організаційної готовності переробних підприємств до роботи за міжнародними стандартами якості та зменшуватимуть ризики втрати фінансово-економічної стійкості у разі помилових інвестиційних рішень [5].

Такі парки можуть створити єдиний організаційний простір для релокованих підприємств, в якому вони можуть інтегрувати зусилля для реалізації спільних інноваційних проєктів, які відповідатимуть вимогам сталого розвитку. Зокрема, така концепція закладена в ПП «Вуглецево-нейтральний ЕКО АГРО ХАБ «Поділля-Городок»», який створений на території Городоцької територіальної громади. Він спеціалізуватиметься на агропереробці – виготовленні неочищеного й очищеного спирту з кукурудзи, виробництві олії і тваринних жирів, борошномельно-круп'яних та інших харчових продуктів і готових кормів для тварин. Крім того, на території парку планується виробляти більшість електроенергії для виробничих потреб розташованих там підприємств, а також – завод з переробки сміття. Власне, цей парк вирішуватиме проблему переробки сільськогосподарської сировини в бізнес-групі «Еліцентр К», збільшуючи додану вартість продукції в межах України. Його функціонування в проєктному режимі заплановано на 2026 р. Очікується, що близько 70 % продукції підприємств цього парку буде експортуватись. Важливо, що всі учасники цього парку об'єднані принципами сталості, що відобразатиметься і в підходах до вибору технологічного оснащення виробництва (безвідходні і екологічно безпечні технології), і в залученні до вирішення завдань соціального характеру (передбачає створення майже 500 робочих місць, що важливо для місцевої громади).

За таким же принципом організаційної спорідненості планується й розвиток індустріального парку «КРАСИЛІВ ТЕХНОПОРТ». Він працюватиме за принципом промислового кластеру з металообробки та виготовлення металевих виробів. Планується створити виробничі потужності на 500 робочих місць, на яких виготовлятимуться деталі на замовлення провідних європейських машинобудівних компаній. Готуються площі і під релокацію промислових підприємств зі сходу та півдня України. Загальна сума попередньо підтверджених інвестицій з боку приватного бізнесу – 555 млн. грн., ще 70 млн. грн. очікується від малого та середнього бізнесу [6].

Ці та інші приклади свідчать про економічну привабливість участі бізнесу (як великого, так і середнього й малого) в організаційному просторі індустріального парку – адже зменшується загальне інвестиційне навантаження на реалізацію проєктів розвитку. Підтвердженням цього є те, що на кінець 2023 р. в Україні уже зареєстровано 73 індустріальних парки. Їх функціонування значною мірою сприятиме появі конкурентоспроможних суб'єктів ринку, здатних створювати економічно привабливі ринкові ніші. Важливо також, щоб вони сприяли зростанню промислового експортного потенціалу України, який необхідний для її повоєнного відродження.

Література:

1. Національний банк України. Щомісячні опитування підприємств України. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення 01.03.2024).

2. Опитування Європейської бізнес асоціації Unlimit Ukraine. URL: <https://eba.com.ua> (дата звернення 22.05.2023).

3. Стадник В.В., Йохна В.М., Наскальний С.О. Функціонал діджиталізації у формуванні підприємницького середовища: перспективи та проблеми розвитку в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. № 4. Т. 1. С. 68-75.

4. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо створення сприятливих умов для діяльності індустріальних парків в Україні. ЗВ № 2331-ІХ від 21.06.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2331-20#Text> (дата звернення 01.03.2024).

5. Стадник В.В. Йохна В.М., Чуняк О.В. Напрями формування практичного інструментарію управління фінансово-економічною безпекою підприємств в стратегіях інноваційного розвитку. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2018. № 2. С. 66-73.

6. На Хмельниччині створено два нових індустріальні парки. URL: <https://km-oblrada.gov.ua/na-hmelnichchyni-stvoreno-dva-novych-industrialnyh-parky> (дата звернення 01.03.2024).